

אגרת מספר 153 נחל גולה (בשורוק).

16.3.18. 26 איש. הלכנו בעקבות סיקו בכור, בעקבות הפריחה והגיאולוגיה. נחל שלא מכירים, צמוד ומקביל לכביש 89 בין צומת כברי לנווה זיו.

נפגשו בחניון קק"ל. הקפצנו מכוניות למתחם הצימרים של חוות "אלון זית" – משפחת ליוס.

גולה = מקור מים שעליו יש מתקן לגלילת דלי. כאן בנחל אין בור או באר !!?

תחילת הנחל עם שרידי חקלאות. בהמשך חורש. לפני שנה נפרצה דרך, סינגל לאופניים. 4 – 4.5 ק"מ.

בחורשת האורנים והברושים יש שרידי בטונדות / משתנות של הבריטים. אחרי קום המדינה בשנות החמישים הייתה במקום מעברה זמנית שפורקה.

הדרך עוברת כמה סוגי קרקע.

ההתייחסות שלנו הייתה בעיקר אביבית, כלומר ענייני פריחה.

ציפורנית מצרית, ברוניקה סורית, פעמונית קיפחת, עשן קטן, דבורנית צהובה.

בקיה צרפתית – אצל הבקיות העלה מורכב מעלעלים. העלעל המרכזי הופך לקנוקנת שהיא המשך לציר המרכזי של העלה.

אדומים – (כלניות בסוף פריחה) בדרום אפריקה ובדרום אמריקה יש ריכוז גדול של פרחים אדומים של צמחים רב שנתיים – זו התאמה ליונקי דבש וקוליברים כמאביקים. ריכוז של פרחים אדומים חד שנתיים יש אצלנו – התאמה להאבקת אמפיקומות (חיפושיות) – קו-אבולוציה (אבולוציה מתכנסת). ראינו פריחה אדומה של **נורית אסיה ודמונית (כנראה ירושלים)**. האדומים הם "**פרחי צלחת**" שמאפשרים מקום נחיתה, מקום מפגש והמון אבקה. יש להם שחלה ענקית, כך שגם אם חלק ממנה יאכל, עדיין יישאר משהו.

פשתה שעירה – צמודים אליה זבובי אוזיה (קרחים בתחת). גם זכרים של דבורה ארוכת מחוש. החרקים משתמשים בצמח להגנה בלילה, כאשר הוא נסגר. בעלי הכותרת יש קווים שהם סימון שביל המוליך אל המרכז.

חלבוב השמש – מול האור רואים שהוא נוצץ במרכז - צוף. התאמה להאבקת זבובים. התפרחת עגולה. לזבובים יש לשון. הצוף צריך להיות גלוי ואטרקטיבי, סמיך / משחתי. הרבה **פרחי זבובים** מראים גם נקודה שחורה, כדי להיראות כאילו יש כבר מבקרים במקום, ולכן כדאי לחרק / זבוב לבוא.

לפעמים במרחק קצר ניתן לראות אוכלוסיות של אותו פרח שמועד פריחתם שונה. זה נובע מהתנאים המשתנים של הקרקע.

לוף מנומר – דיברנו על רמאות וכדאיות לרמאות. בכל מקרה לא יתכן בחברה שמספר הרמאים יהיה גדול, ולא יתכן שמספר הפרחים של רמאי יהיה גדול. הלופים מתחפשים. פנים הפרח שחור ולכן חם שם יותר מאשר בסביבה. יש להם גם ריח של חרה. עבור החרק מה שיש לו צבע וריח של חרה, מן הסתם הוא חרה. סיקו פתח את הפרח כדי שנראה את המבנה הפנימי. לאורך השזרה למעלה יש שערות שמאפשרות כניסת חרק ואז מתרוממות ומונעות את יציאתו עד ההפרייה. מתחת לשערות ישנם פרחים זכריים מתחתם פרחים נקביים. אחרי כניסת החרק להטיל (בעיקר זבובים) מופסק הריח ונפתחים כמה פרחים זכריים (זה מאפשר גם האבקה עצמית קטנה). השערות הסוגרות נובלות. אחרי יציאת החרק נפתחים כל הפרחים הזכריים.

בהמשך הדרך עוברים לקרקע קרטונית מכוסה בשכבת נארי. כאן מצאנו פעילות של **זיבלית** בתוך צואת פרות, בולטת מאד כאן האדמה הקרטונית הלבנה השפוכה על הצואה הכהה. בכלל עם תהליך ההתחממות של מזג האוויר והקרקע מתחילה פעילות של בעלי חיים כמו: ערצבים, נמלים, חיפושיות.

הזיבליות הן חיפושיות חלקות. ברגליים האחוריות יש להן קוץ בפרק המרכזי בעזרתו הן מגלגלות את כדור הצואה בו יטילו. יש להן חוש ריח מעולה, מאות מטרים. התעופה אל הצואה אינה ישירה, אלא בקו דמוי סינוס, זאת כדי למנוע השפעות חיצוניות כמו רוח. הן חופרות באדמה, מגלגלות כדור ומטילים בתוכו ביצה. המעניינת יותר מביניהן היא הקרנפית. משפחת קרבאוס. הייתה קדושה במצרים העתיקה. ראינו גם מערה קרטונית ועליה גג נארי קשה.

בהמשך הדרך הגענו **לשלולית חורף עם פעילות רביצה של פרות** סביבה. זה מתבטא בעיקר בצומח אופייני ניטרופילי – אוהבי חנקן / אוהבי חרה – צמחי חרה: **ילקוט הרועים** – פרות לא אוהבות לאכול אותו ובכלל מצליבים כי יש בהם גז חרדל וגם פריטריין. **חלמית / חובזה** – גורמת לגזים התנפחות ומוות (באכילת כמות גדולה ולא מבושלת). **סרפדים. חרציות** – מסמנות מרעה לשעבר. **גדילן וברקן** – בעלה יש גוון לבן, הוא נוצר בגלל אדים מתחת לקוטיקולה. יש חוקר שטוען שהמטרה בכתמים האלה היא להטעות את החלזונות והחרקים, כאילו כבר אכל כאן מישהו לפנייהם.

חורש. הגענו לחורש.

שום משולש. צהרון. ארביס אביבי (מצליב סגול).

פרפרניים – יש להם גם צופנים חיצוניים לפרח על בסיס הגביע.

אלה ארץ ישראלית – צמח דו-ביתי. זכר בולט בגושי הפריחה המאדימים. הנקבה עדינה. יש לבלוב. שאלה – בטבע יש יחס של 50-50 זכרים ונקבות. אבל מספיק זכר אחד להפרות מאה נקבות. אז למה יש בזבז כזה?

נורית קטנה – העוקץ מתעבה. **ולריינית עטורה** – פריחה זעירה ופרי אופייני.

קיצפית – קצף של ציקדה בשם קיצפית. הקצף שומר ומכסה על הנימפה – הגלגול הצעיר של הציקדה. בארה"ב יש ציקדה עם מחזור חיים של 17 שנה – היתרון הוא שאין אף טורף שיכול לעקוב אחרי מחזור חיים כזה.

חשפונית עדינה – שרץ קטן ועדין. פחות מוכר. **נטופית עדינה** – כמו חוטמית, קטנה ועדינה בחורש.

עשינו אתנחתא בקטע של חורש מפותח ויפה. כיבוד (וגם אופנוע שהיה מיותר לטעמי).

בהמשך סינגל האופניים עובר מתחת לכביש הגישה לעין זיו, במעביר מים. כאן גם יש אפשרות למסלול מעגלי. אם פונים שמאלה אחרי מעביר המים הדרך חוזרת לכברי. אנחנו המשכנו עוד קצת במעלה הדרך.

דבורנית נאה, כתרון כרתי, כתרון גדול פרחים, פואה קטנה, לחך כרתי, עוקץ עקרב שיכני, כותנן, אגס סורי (ריח רע – מושך זבובים).

יורם הדר מצא בדרך נקבת גמל שלמה נפוחה מביצים. קיבלנו הסבר על גמלי שלמה.

אוזן הגדי – יש בצמח שני סוגי פרחים – פרחים גבוהים ופרחים נוספים קטנים ונמוכים בבסיס שושנת העלים, פרחים לא אטרקטיביים. העליונים נועדו להאבקה הדדית, התחתונים לשעת צרה להאבקה עצמית.

הגענו בסיום לחווה ולצימרים של משפחת ליוס. לפי סיקו אחד מבני המשפחה חי בעבר בפריס, שם הוא נעשה 'ישו'. הוא חזר לכאן להתבודד במבנים של המשפחה. (לפי בקשת הקהל ראו קובץ מצורף "הונגערבים"). אגב חלק מאנשי מעיליה משוכנעים שהם צאצאי הונגרים). אחד המבנים הוא מבנה קשתות, שרבים כאלו מוכרים בחורבות של המאה ה-19 (אולי דירים לצאן), שהוסב לצימרים.

תודה לסיקו בכור על הדרכה עשירה ומלמדת (כרגיל). כן ירבו.

הונגערבים

אם נשאל את יעקב אבינו, הרי שבע שנים היא תקופה ארוכה ביותר, אולם רק דקה בלבד בהיסטוריה. זה הזמן שחלף מאז שהעיתונאי פאל בנדק ז"ל ופטר פרנץ ז"ל, מנהל המועדון ההונגרי בנהריה העלו את העניין, שהוא הנושא לכתבים אלה. לפי זה חי וקיים בגליל המערבי מיעוט ערבי בעל שם או שמות הונגריים לכל דבר. לא יאמן!!! עצלות הצידה... קדימה... נחפש!!!

נסעתי עם מספר חברים אל הכפר מעיליה, שבו, על פי דבריו של ידידי פאל בנדק נתגלתה התופעה לפני שבע שנים. בהגיעי לכפר, עצרתי בחור צעיר ובמבטא הונגרי מצלצל שאלתי אותו בערבית: "הגד בחור, איפה גרה משפחת לאיוש?" הבחור הביט בי בפליאה ושאל: "איזה מהם?" אחרי זה עברתי מהר אל השפה העברית המובנת לי יותר וחזרתי על השאלה בצורה יהודית יותר. התשובה נשארה, לא השתנתה! "איזה? יש הרבה!" בתדהמה שאלתי: "הרבה? כמה?" "זאת איני יודע, אבל כל הגבעה הזאת (הוא מראה למעלה) שייכת למשפחת לאיוש".

הודיתי לו על המידע והלכנו לחפש איזשהו לאיוש. בגינה מטופחת להפליא של חווילה מפוארת מצאתי אישה מבוגרת כבת שבעים, לבושה חלוק בית פרחוני. פניתי אליה. התברר, שהיא בת ארבעים, נשואה לאחד הלאיושים, שנמצא במקום עבודתו והיא עצמה לא יודעת דבר. האמנתי לה. היא הפנתה אותנו אל ביתו של לאיוש אחר וברוב נימוס אפילו טלפנה אליו, כדי שיבוא לפוגשנו בדרך.

"אתה יכול לבוא בשקט, לא המשטרה מחפשת אותך".

וכך הוא בא. כבן שישים, שער שיבה ופנים מחייכות. סיפרתי לו באיזה עניין באנו והוא התנצל, כי בנו, שדובר אנגלית טובה, לא יכול לפוגשנו, כי רק באותו בוקר הוא חזר מטיול בסקוטלנד. הוא ישן שנת ישרים, אבל בכל זאת הזמין אותנו לביתו. בכפר הזה 'הערבים המסכנים' מתגוררים לא בבתים, אלא בחווילות. נכנסנו. לפנינו עומד הבן, שכנראה ישן מספיק. כבן ארבעים, סימפטי, בעל שער ושפם בהירים ועיניים כחולות כרקיע. הוא הלאיוש של הדור הבא.

התברר, שמצאנו במקרה את אותו הלאיוש שכבר נמצא פעם על ידי מר בנדק, כשבע שנים קודם לכן. הוא אפילו ביקר פעם בשגרירות ההונגרית בתל-אביב והיה אורחו של השגריר יאנוש גרג. דעתו על הכנסת האזרחים ההונגרית הייתה מניחה את הדעת, אבל הוסיף: "הם רק מדברים, מה יהיה עם המחקר?" משפחתו – הם מונים כשלוש מאות נפשות – היגרו אל מעיליה לפני כמה מאות שנים מבקעת הלבנון. שם ביתם המקורי, ועדיין חלק גדול של המשפחה מתגורר בלבנון. קיימת מסורת משפחתית, שעל פיה הם צאצאי הצלבנים מתקופת מסעי הצלב.

ואתם הקוראים! האם למדתם היסטוריה הונגרית? ובכן, בקעת הלבנון הייתה מקום הקרב הגדול של מלכם, אנדראש השני, בו הוא הפסיד למוסלמים בכישרון האופייני לו. במוחי התחילו לצלצל הפעמונים... הרי אמו של אנדראש, אנה שטיין עצמה, הייתה ילידת הלבנון. היא הייתה משושלת רוזני אנטיוכיה בצפון הלבנון. על כן סביר להניח, שאנדראש, הלך אחרי הקרב לביקור משפחתי.

עכשיו באה אופרת הסבון! בצבא ההונגרי רבים הלוחמים בעלי השם לאיוש. אל נשכח, כי ביתו האהובה של אנדראש, אליזבת (אליזבת הקדושה) נשואה הייתה למלך לוטרינגיה ושמו לא אחר, אלא לאיוש. השם הזה היה מוכר ומכובד ביותר בחצר המלוכה ההונגרית.

אם כן, הנה לאיוש אחד בין אביריו של המלך חלה בדיזנטריה המוכרת כל כך במזרח התיכון ולא היה מסוגל לשוב הביתה עם מלכו. המלך עצמו נאלץ ללכת רגלי או לרכוב על סוס, כי נגמר הכסף ואנשי ונציה לא היו מוכנים להשיט אותו עם פמלייתו בחינם. המסכן, רכב את הדרך הארוכה עד בודה. מצטער, זה לא נכון, זה אנכרוניזם, כי בודה תיבנה בעתיד על ידי בלה הרביעי, בנו של אנדראש. אם כן, הוא רכב עד אסטרגום, בירתו.

לאיוש האביר נשאר. לאיוש מקים משפחה. לאיוש אוהב ילדים, הוא מוליד רבים. הרבה פירות, אוכל בריא, הילדים בריאים. באים הנכדים, אין ספורמהם. רבים ביניהם הבנים. תחילה נישאו לנשים אירופיות. לאחר מכן, נישאו לערביות.

שני עקרונות נשארו: שם המשפחה והדת. רוב האוכלוסייה הנוצרית במזרח התיכון שייכת לכנסייה האורתודוקסית. לא הלאיושים, לא-לא! הם נשארו נאמנים לכנסייה הקתולית. הם מיעוט בתוך מיעוט. הם התרבו, התרחבו ואיבדו את חוט ההיסטוריה, אבל ליד ביתם במעיליה, אגם קטן ויבש, שפעם שימש להשקיית בהמות, נושא את השם בלטון (הם עצמם אינם יודעים מדוע). קדימה, היסטוריונים ואנשי מדע! הרגישו את עצמכם האח יוליאנוס (הוא נשלח לחפש את שארית העם ההונגרי ברוסיה) והרכיבו את המשבצות החסרות! פה ממתנים לכם כל ההונגערבים !!!